

09.10.2023

Asia/9

§ 605

Lumenhallinnan kehittämisen hankekokonaisuus

HEL 2023-001519 T 00 01 04 00

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi lumenhallinnan kehittämisen hankekokonaisuuden vuosille 2023–2033 ohjeellisena noudatettavaksi ja kehotti kaupunkiympäristön toimialaa ryhtymään hankekokonaisuuden toteuttamiseen. Toimialan tulee ottaa hankekokonaisuuden toteuttaminen huomioon vuosittain toimintasuunnitelman ja talousarvioehdotuksen valmistelussa.

Samalla kaupunginhallitus kehotti kaupunkiympäristön toimialaa asettamaan konkreettisia välitavoitteita lumen hallinnan kehittämiseksi ja lumen merenkaadon lopettamisen nopeuttamiseksi. Samalla tulee arvioida kaavailtujen toimien vaikutus helsinkiläisten arjen sujuvuuteen ja asuinympäristöön. Toteutuksessa on pyrittävä priorisoimaan ympäristön kannalta vähiten haitalliset toimet. Välitavoitteet ja investointien eteneminen tulee kuvata talousarvioasiakirjoissa.

Kaupunginhallitus totesi myös, että parkkipaikkoja ei ole syytä pitää varattuina lumensäilytykseen kesäkuun loppuun asti.

Käsittely

Palautusehdotus:

Daniel Sazonov: Asia palautetaan valmisteluun siten, että jatkovalmistelussa tulee huomioida konkreettisten välitavoitteiden asettaminen lumen merenkaadon vähentämiseksi ja lopettamiseksi sekä arvioida kaavailtujen toimien vaikutus helsinkiläisten arjen sujuvuuteen, asuinympäristöön ja ympäristölliset kokonaisvaikutukset sekä pyrkiä priorisoimaan niiden kannalta vähiten ongelmallisia toimia. Lisäksi kaupunginhallitus toteaa, että hankekokonaisuus tulee tuoda päätettäväksi niin, että kaupunginhallituksella on tosiasiallinen mahdollisuus ottaa kantaa hankekokonaisuuden sisältöön.

Kannattaja: Sari Sarkomaa

Asian käsittelyn keskeyttämisestä äänestettiin ennen keskustelun jatkamista.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

EI-ehdotus: Daniel Sazonovin palautusehdotuksen mukaisesti

Jaa-äännet: 8

Paavo Arhinmäki, Elisa Gebhard, Shawn Huff, Minja Koskela, Johanna Laisaari, Minna Lindgren, Tuomas Rantanen, Anni Sinnemäki

Ei-äännet: 7

Juha Hakola, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Sari Sarkomaa, Daniel Sazonov, Juhana Vartiainen, Maarit Vierunen

Kaupunginhallitus päätti jatkaa asian käsittelyä äänin 8-7.

Palautusehdotus:

Mika Raatikainen: Palautetaan valmisteluun siten, että jatkovalmistelussa etsitään ensisijaisesti muita vaihtoehtoja kuin lumen varastoiminen katujen varsille ja muihin ajoneuvojen pysäköintiin varatuille paikoille. Katujen käyttäminen lumen varastotilana haittaa liikennettä, saattaa aiheuttaa vaaratilanteita ja hankaloittaa asukkaiden liikkumista.

Mika Raatikaisen palautusehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Vastaehdotus:

Paavo Arhinmäki: Kaupunginhallitus toteaa, että parkkipaikkoja ei ole syytä pitää varattuina lumensäilytykseen kesäkuun loppuun asti.

Kannattaja: Minja Koskela

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti hyväksyä Paavo Arhinmäen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

Vastaehdotus:

Tuomas Rantanen: Samalla kaupunginhallitus kehottaa kaupunkiympäristön toimialaa asettamaan konkreettisia välitavoitteita lumen hallinnan kehittämiseksi ja lumen merenkaadon lopettamisen nopeuttamiseksi. Samalla tulee arvioida kaavailtujen toimien vaikutus helsinkiläisten arjen sujuvuuteen ja asuinympäristöön. Toteutuksessa on pyrittävä priorisoimaan ympäristön kannalta vähiten haitalliset toimet. Välitavoitteet ja investointien eteneminen tulee kuvata talousarvioasiakirjoissa.

Kannattaja: Elisa Gebhard

Vastaehdotus:

Daniel Sazonov: Jatkovalmistelussa tulee huomioida konkreettisten välitavoitteiden asettaminen lumen merenkaadon vähentämiseksi ja lopettamiseksi sekä arvioida kaavailtujen toimien vaikutus helsinkiläisten arjen sujuvuuteen, asuinympäristöön ja ympäristölliset kokonaisvaikutukset sekä pyrkiä priorisoimaan niiden kannalta vähiten ongelmallisia toimia. Välitavoitteet ja investointien eteneminen tulee kuvata talousarvioasiakirjoissa.

09.10.2023

Kannattaja: Mika Raatikainen

Tuomas Rantasen ja Daniel Sazonovin vastaehdotuksista äänestettiin vastakkain, jonka jälkeen voittanut ehdotus äänestettiin vastakkain esittelijän ehdotuksen kanssa.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Tuomas Rantasen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Ei-ehdotus: Daniel Sazonovin vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 8

Paavo Arhinmäki, Elisa Gebhard, Shawn Huff, Minja Koskela, Johanna Laisaari, Minna Lindgren, Tuomas Rantanen, Anni Sinnemäki

Ei-äännet: 7

Juha Hakola, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Sari Sarkomaa, Daniel Sazonov, Juhana Vartiainen, Maarit Vierunen

Kaupunginhallitus hyväksyi tässä äänestyksessä Tuomas Rantasen vastaehdotuksen äänin 8-7.

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Tuomas Rantasen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 6

Juha Hakola, Mika Raatikainen, Sari Sarkomaa, Daniel Sazonov, Juhana Vartiainen, Maarit Vierunen

Ei-äännet: 8

Elisa Gebhard, Shawn Huff, Minja Koskela, Johanna Laisaari, Minna Lindgren, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Anni Sinnemäki

Tyhjä: 1

Paavo Arhinmäki

Kaupunginhallitus hyväksyi Tuomas Rantasen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen äänin 6-8 (1 tyhjä).

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

09.10.2023

Asia/9

Liitteet

- 1 Liite 1 - Lumitilatarpeen määrittely alueittain 30.3.2023
- 2 Liite 2 - Helsingin muuttuvat talvet 6-2022
- 3 Liite 3 - Strategiaa tukevat vaikutukset

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus hyväksyy lumenhallinnan kehittämisen hankekokonaisuuden vuosille 2023–2033 ohjeellisena noudatettavaksi ja kehottaa kaupunkiympäristön toimialaa ryhtymään hankekokonaisuuden toteuttamiseen. Toimialan tulee ottaa hankekokonaisuuden toteuttaminen huomioon vuosittain toimintasuunnitelman ja talousarvioehdotuksen valmistelussa.

Esittelijän perustelut

Lumen hallinnan hankekokonaisuus

Hankekokonaisuuden muodostavat vuosille 2023–2033 ajoittuvat seuraavat viisi hanketta:

1. Lumen maavastaanoton lisääminen,
2. Lumen sulatuspaikkojen toteuttaminen,
3. Lumen lähivarastoinnin mahdollistaminen,
4. Lumen merivastaanoton periaatteet,
5. Lumen innovatiiviset markkinat.

Tavoitteet ja vaikutukset

Hankekokonaisuudella vastataan lumenhallinnan nykytilan tarpeisiin ja ratkaistaan lisäksi tunnistettuja tulevaisuuden tarpeisiin liittyviä ongelmia.

Hankekokonaisuudella tavoitellaan merkittävää lumenvastaanottokapasiteetin nostamista, talvihoidon parantamista ja kustannusten hillitsemistä. Lumenvastaanottokapasiteetin nostamiseksi on vuoteen 2033 mennessä seuraavat tavoitteet:

1. Lumen maalle läjittämisen vastaanottoaikoja on käytettävissä yhteensä 9 kappaletta,
2. Lumen sulattamiseen ja puhdistamiseen tarkoitettuja vastaanottoaikoja on käytettävissä yhteensä 21 kappaletta,

3. Lumen lähivarastointia varten on varattu kaupunkitilaa ajokais-toilta, pysäköintipaikoilta, aukioilta ja puistoista,
4. Lumen merivastaanoton varajärjestelyn käyttöperiaatteet on määritetty olosuhteille, jossa nykyiset ja tulevat merivastaanoton korvaavat ratkaisut eivät riitä lumenhallinnan tarpeille,
5. Uutta liiketoimintaa on muodostunut lumen hallintaan ja lumen hyödyntämiseen liittyen.

Lumenvastaanottopaikoissa on estettävä haitta-aineiden ja mikromuovien päätyminen ympäristöön erityisesti arvokkaiden luontoalueiden läheisyydessä. Herttoniemen lumenvastaanottopaikan ympäristönsuojelutarpeiden selvittämisen jälkeen on ryhdyttävä pikaisiin toimiin haitta-vaikutusten lieventämiseksi, jotta Vanhankaupunginlahden luonnonsuojelualueelle tai lähiympäristöön ei päädy haitta-aineita ja roskaa lumen varastoinnista.

Hankekokonaisuus turvaa kaupungin toimivuutta talvisin sekä edistää kaupunkistrategian tavoitteita.

Hankekokonaisuuden lisäksi on käynnissä erillinen "Talvihoidon laadun parantamisen toimenpideohjelma vuosille 2022–2032".

Tausta ja tarve

Käsittelyhistoriasta

Kaupunkiympäristölautakunta käsitteli lumenhallinnan ratkaisuvaihtoehtoja 21.6.2022 § 397 ja merkitsi tiedoksi lumenhallinnan vaihtoehtojen valmistelutilanteen ja kävi lähetekeskustelun jatkovalmistelua koskien. Hankekokonaisuutta esiteltiin kaupunkiympäristölautakunnalle 10.1.2023. Lautakunta katsoi, että hankekokonaisuus on tarpeen viedä kaupunginhallituksen päätettäväksi.

Lumenhallinnan kehittämistarve

Helsingin maankäytön tiivistyessä jää kaupunkirakenteeseen aiempaa vähemmän lumitilaa ja pois kuljetettavan lumen määrä kasvaa.

Lumelle ei ole enää riittävästi tilaa katutilassa, lumenvastaanottopaikkoja otetaan muuhun käyttöön ja vastaanottopaikkoihin kohdistuu käyttörajoituksia. Lumen poisto tapahtuu usein yöaikaan, koska liikennehaitat ovat tällöin vähäisimmät ja työ on sujuvinta. Aiheutuvaa meluhaittaa pyritään vähentämään rajoittamalla vastaanottopaikkojen aukioloa. Aukioloaikojen rajoittaminen on johtanut lumen kuljettamiseen pidempään avoinna oleville vastaanottopaikoille ja tämä on pidentänyt lumen kuljetusmatkoja.

Lumenvastaanottoaikoja on aiempaa vähemmän ja kuljetusmatkat pidentyneet. Kuljetuksesta aiheutuvat päästöt ja melu ovat lisääntyneet. Lumenvastaanottoaikojen tilatarpeista on tarkempaa tietoa selvityksessä, joka on liitteenä 1.

Lumen merivastaanotosta luovuttaessa on kehitettävä korvaavia ratkaisuja sekä periaatteet, joilla turvataan kaupungin toimintakyky poikkeuksellisen runsaslumisissa olosuhteissa.

Lumenhallintaa vaikeuttaa lisäksi talvien lumisuuden ennakoimattomuus ja ilmastonmuutoksen myötä ääri-ilmiöiden lisääntyminen.

Lainsäädäntö

Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta (Kunnossapitolaki, 669/1978) mukaan kadun kunnossapito kuuluu pääasiassa kunnalle. Kunnossapitolain mukaan jalkakäytävän talvikunnossapito ja sen vierelle kertyneiden lumivallien poistaminen kuuluu tontinomistajille. Kunta voi kuitenkin ottaa nämä velvoitteet hoitaakseen. Helsingissä ainoastaan keskustan alueella nämä velvoitteet on jätetty tontinomistajille. Hankekokonaisuudella varmistetaan edellytykset kunnossapitolain mukaisten velvoitteiden hoitamiseksi.

Lumenhallinnan nykytila

Vuosittaiset lumimäärät vaihtelevat. Pitkäaikaisen seurannan perusteella on määritetty lumimäärille kolme erilaista talvea.

1. Normaalina talvena pidetään talvea, jolloin Helsingin lumenvastaanottoaikoille otetaan vastaan noin 50 000 lumikuormallista, eli noin 875 000m³ lunta. Tällaisia talvia toistuu keskimäärin noin kahden vuoden välein.
2. Keskimääräistä runsaslumisempaan talvena pidetään talvea, jolloin Helsingin lumenvastaanottoaikoille vastaanotetaan noin 125 000 lumikuormallista, eli noin 2 187 500m³ lunta. Tällaisia talvia toistuu keskimäärin noin viiden vuoden välein.
3. Runslumisena talvena pidetään talvea, jolloin Helsingin lumenvastaanottoaikoille vastaanotetaan noin 265 000 lumikuormallista, eli noin 4 637 500m³ lunta. Tällaisia talvia toistuu keskimäärin noin kymmenen vuoden välein.

Helsingin kaupungin Ilmatieteenlaitoksella teettämän selvityksen mukaan (liite 2), Helsingissä sataa lunta tulevaisuudessakin. Keskimääräinen maksimilumensyvyys pienenee vuosisadan puoliväliin mennessä n. 28–38 % ja vuosisadan loppupuolelle mennessä n. 34–52 % kasvi-

huonekaasujen kasvua kuvaavasta skenaariosta riippuen. Lumiset talvet ovat mahdollisia tulevaisuudessa mutta niitä esiintyy harvemmin. Runsaslumiset talvet ovat mahdollisia vielä vuosisadan lopullakin. Selvityksen lisäksi on meteorologisesti muodostunut yleinen käsitys, että talvet tulevat olemaan lyhempiä, mutta lunta tulee kerralla enemmän. Hankekokonaisuudessa tavoiteltava lumenhallintakapasiteetti on arvioitu edellä mainitun mukaiseksi.

Runsaslumiset talvet ovat aiheuttaneet Helsingille useiden miljoonien eurojen lisäkustannuksia ja kaupungin toimivuuteen liittyen useita viikkoja kestäneitä liikenneverkon käytettävyyden, turvallisuuden ja viihtyisyyden ongelmia. Lumenvastaanottokapasiteetti ei ole riittävää runsaiden lumisateiden aikaan.

Tällä hetkellä lumi kuljetetaan katutilasta lumisateiden jälkeen yhdeksälle lumen vastaanottopaikalle, joista kuusi on maalla sijaitsevia läjitysmaajoja, kaksi sulatuslaitosta sekä yksi merivastaanottopaikka. Lumen vastaanottopaikat pystyvät teoreettisesti ottamaan vastaan noin 200 000 lumikuormaa lunta. Lunta kuljetetaan keskimäärin neljän kilometrin yhdensuuntainen matka lumenvastaanottopaikalle. Pisimmät kuljetusmatkat ovat yli kymmenen kilometriä vastaanottopaikkojen yöaikaisten aukioloaikojen rajoitusten johdosta.

Lumenvastaanottopaikoista on jouduttu luopumaan maankäytön tiivistyessä ja joudutaan myös jatkossa, kun paine muuhun maankäyttöön kasvaa. Neljäkymmenen tarkasteluvuoden aikana Helsingissä on ollut seitsemäntoista eri vastaanottopaikkaa ympäri kaupunkia, vuonna 1998 Helsingissä oli kolmetoista vastaanottopaikkaa ja vuonna 2023 lumenvastaanottopaikkoja on yhdeksän.

Vuoteen 2033 mennessä lumenvastaanottopaikkoja tulee olemaan vain viisi ja myöhemmin poistuu vielä yksi maankäytön tiivistymisen myötä. Vuoteen 2033 mennessä poistuvia lumen vastaanottopaikkoja ovat Kyläsaaren sulatuslaitos, Oulunkylän maaläjityspaikka, Malmin maaläjityspaikka ja Hernesaaren merivastaanottopaikka. Lisäksi Viikin sulatuslaitoksesta jouduttaneen luopumaan viimeistään vuoteen 2040 mennessä. Lumenhallintakyvyn merkittävä heikkeneminen tarkoittaisi sitä, että Helsinki ei selviä alueellensa sataneesta lumesta vaan sen toiminta lamautuu, liikenneväylien sekä kiinteistöjen tonttialueiden täytyessä lumesta.

Tavoitteet ja vaikutukset

Lumenhallinnan tavoitetila

Tavoitetila vuonna 2033:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Y-tunnus

0201256-6

1. kaupunkitila on toimiva, käytettävissä, turvallinen, viihtyisä ja siisti,
2. lumenhallinta on tehokasta ja sen käsittelyverkosto tiheä sekä aiheuttaa vähemmän päästöjä jakustannuksia kuin vuonna 2022,
3. lumenhallintakeinot palvelevat riittävästi kaupunkia kaikissa talviolosuhteissa ja merivastaanottoa tarvitaan poikkeuksellisen runsaslumisina talvina vain myöhemmin tarkemmin määriteltyjen kriteerien täytyessä,
4. liikenne on sujuvaa ja turvallista nopeasti lumisateiden jälkeen,
5. lumenhallinnan alueet ovat monipuolisessa käytössä ja ratkaisut tukevat kiertotaloutta,
6. lumenhallinnan tilatarpeet ja aluetarpeet suunnitellaan osana maankäyttöä ja teknisen huollon verkostoa.

Toimenpiteet ja aikataulu

Hankekokonaisuus koostuu viidestä hankkeesta, jotka sisältävät erilaisia toimenpiteitä ja etenevät omassa aikataulussa, kuitenkin toisiinsa kytkettynä kokonaisuutena.

Hankekokonaisuuden toimenpiteillä tavoitellaan seuraavaa:

1. Lumen maavastaanoton lisääminen:

- 2023: 6 kpl, yhteensä 90 000 kuorman kapasiteetti
- 2033: 9 kpl, yhteensä 120 000 kuorman kapasiteetti
- Kustannusarvio: 30 miljoonaa euroa.

2. Lumen sulatuspaikkojen toteuttaminen:

- 2023: 2 kpl poistuvia laitoksia, yhteensä alle 35 000 kuorman kapasiteetti
- 2033: 21 kpl pieniä kohteita, yhteensä yli 35 000 kuorman kapasiteetti
- Kustannusarvio: 50 miljoonaa euroa.

3. Lumen lähivarastoinnin mahdollistaminen:

- 2023: 0 paikkaa, 0 kuorman kapasiteetti
- 2033: 2 000 paikkaa, 2 000 kuorman kapasiteetti sekä muuta kaupunkitilaa
- Kustannusarvio: 5 miljoonaa euroa.

4. Lumen merivastaanoton periaatteet:

- 2023: maksimissaan 60 000 kuorman kapasiteetti joka talvena
- 2033: vain runsaslumisena talvena käytössä
- Kustannusarvio: 5 miljoonaa euroa.

5. Lumen innovatiiviset markkinat:

- 2023: ei yksityistä vastaanottoa, ei hyötykäyttöä, ei erityistä liiketoimintaa
- 2033: yksityistä vastaanottoa, hyötykäyttöä ja uutta liiketoimintaa
- Kustannusarvio: 5 miljoonaa euroa, jossa ei ole huomioitu mahdollisia tuottoja

Hankekokonaisuuden lisäksi budjettivaikutuksia aiheuttaa käynnissä oleva Talvihoidon laadun parantamisen toimenpideohjelma vuosille 2022–2032, jossa ei ole huomioitu tämän hankekokonaisuuden budjettivaikutuksia.

Rahoitus

Hankekokonaisuutta edistetään kulloinkin käytössä olevien talousarvion investointimäärärahojen mahdollistamissa puitteissa. Lumenhallinnan kehittämisen hankekokonaisuus on huomioitu kaupunkiympäristölautakunnan vuoden 2024 talousarvioehdotuksessa talousarviokohdassa 8 03 01 03 Muut investoinnit. Hankekokonaisuuden toteuttamiseksi on lautakunnan ehdotukseen sisällytetty vuodelle 2024 yhteensä 3 miljoonan euron ja vuosille 2025–2033 vuosittainen 10 miljoonan euron määrärahavaraus.

Hanke 1. Lumen maavastaanoton lisääminen

Nykytila

Helsingillä on kuusi lumen maalle läjityksen vastaanottoa, joiden vastaanottokapasiteetti on yhteensä alle 90 000 lumikuormaa talvea kohden. Paikoille on pitkät kuljetusmatkat, yöaikaan yli 10 kilometriä. Paikat eivät ole avoinna ympäri vuorokauden. Kaksi vastaanottoa on poistumassa maankäytön muutosten seurauksena tulevan vuosikymmenen aikana. Tuusulan väylän kaupunkibulevardin rakentuessa poistuu Oulunkylän vastaanottoa ja Malmin lentokentän alueen rakentuessa poistuu Malmin vastaanottoa. Jäljelle jäävät neljä lumen maavastaanottoa eivät tule riittämään Helsingin lumenhallinnan tarpeisiin.

Tavoitetila

Helsingillä on yhdeksän lumen maaläjityksen vastaanottoa kattavasti kaupungin alueella, jotka kykenevät ottamaan vastaan yhteensä yli 120 000 lumikuormaa talvea kohden. Paikat palvelevat erityisesti Helsingin esikaupunkialueita, joille ohjataan lumia vain kunkin vastaanottoa läheisyydessä olevista kaupunginosista. Paikat ovat auki tarpeen mukaisesti.

Hanke 2. Lumen sulatuspaikkojen toteuttaminen

Nykytila

Helsingissä on kaksi isoa sulatuslaitosta, Kyläsaaren ja Viikin lumen-vastaanottoaikoilla. Sulatuslaitokset kykenevät ottamaan vastaan yhteensä alle 35 000 kuormaa talvea kohden. Viikin laitos on ollut yksi kaupungin tärkeimmistä vastaanottoaikoista toimintavarmuutensa vuoksi. Molemmat kohteet ovat sijainniltaan keskeisissä paikoissa. Sulatettu lumi suodatetaan ja hulevesi kulkeutuu Katajaluodon purkuputken kautta mereen. Molemmista paikoista joudutaan luopumaan täydennysrakentamisen edetessä Kyläsaareissa 2030-luvulla ja Viikissä 2040-luvulla.

Tavoitetila

Helsingissä on vähintään 21 pienehköä lumensulatuspaikkaa käsittävä hajautettu lumen sulatus- ja puhdistuspaikkaverkosto, joka kykenee vastaanottamaan yhteensä yli 35 000 kuormaa talvea kohden. Lumensulatuspaikat palvelevat paikallisesti kaupunginosia, etenkin kantakaupungin alueella, lyhentäen kuljetusmatkat kantakaupungissa alle kilometriin. Lumensulatuspaikoissa on huomioitu mm. siisteys ja viihtyvyys sekä kohteiden ympärivuotisen ja erityisesti myös kesäaikaisen yhteiskäytön monipuoliset mahdollisuudet.

Hanke 3. Lumen lähivarastoinnin mahdollistaminen

Nykytila

Helsingissä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan kadunvarsipysäköintipaikkoja väliaikaiseen lumen kasaamiseen, josta lumet kuljetaan pois mahdollisimman pian talven aikana. Kaupunkiympäristölautakunta päätti 21.3.2023 § 166, että kesäajaksi mikroliikkumiselle jatkossa varattavat pysäköintipaikat käytetään talviaikana lumen hallintaan.

Lumen jättämisestä kadulle sulamaan on asiantuntija-arviona todettu aiheutuvan mahdollisia pöly-, roskaisuus- ja sulamisvesihaittoja, joiden hallintakeinoja on kehitettävä tai varattavia paikkoja käytettävä vain lumen välivarastointiin. Kadunvarsille pysäköityjen ajoneuvojen on puolestaan todettu hankaloittavan talvihoitotöitä yleisesti.

Pysäköintipaikkojen varaamisesta muuhun kuin pysäköintikäyttöön on todettu aiheutuvan jonkin verran tulon menetyksiä kaupungille riippuen talven pituudesta. Vuonna 2022 vyöhykepysäköinnin tulot olivat 17,8 Me (alv 0 %) ja tunnuksista saatavat tulot 7,0 Me (alv. 0 %). Maksullisia pysäköintipaikkoja on noin 24 200, joiden pysäköintitulo paikkaa kohden on noin 1 025 euroa vuodessa, eli noin 85 euroa kuukaudessa.

Kantakaupungin asukaspysäköintipaikokojen tunnuksen hinta puolestaan on 60 euroa kuukaudessa. Yhdelle pysäköintipaikalle mahtuu arviolta noin yksi lumikuorma ja yhden lumikuorman poiskuljettamisesta maksetaan noin 120 euroa kuormalta.

Tavoitetila

Helsingin kantakaupungissa on saatu käyttöön vähintään 2 000 kadunvarsipysäköintipaikkaa lumen talviaikaiseen muutaman kuukauden kestoiseen lähivarastointiin, josta lunta ei kuljeteta lainkaan pois, vaan sen annetaan sulaa paikallaan. Lähivarastointikäyttöön otetut pysäköintipaikat ovat noin neljäsosaa prosenttia (14 %) yhteensä noin 14 000:sta yleisillä alueilla käytössä olevasta kantakaupungin niemen alueen pysäköintipaikasta. Tällä on kyetty jättämään kuljettamatta yli 2 000 lumikuormaa tai välivarastoimaan lunta poiskuljetusta varten selkeästi lumelle varatuille paikoille. Talviajaksi lumen varastointiin käyttöön otettavien pysäköintipaikkojen osalta autojen pysäköinti on ohjattu vapaille pysäköintilaitospaikoille, joita kantakaupungissa on pääasiassa hyvin saatavilla.

Lisäksi lumen talviaikaiseen lähivarastointikäyttöön on otettu ajokaistoja, aukioita ynnä muuta soveltuvaa kaupunkitilaa. Lumen lähivarastointikäyttöön otettu kaupunkitila on varattu tarpeen mukaan jopa monivuotisilla talviaikaisilla aluevaraussopimuksilla.

Sulamisen mahdollisten haittojen hallintaan on kehitetty riittävät torjuntamenetelmät, jotka on asennettu lumelle varattuun katutilaan kaupunkikuvaan soveltuvasti.

Hanke 4. Lumen merivastaanoton periaatteet

Nykytila

Helsingissä hyödynnetään meriveden lämpöä lumensulatuksessa Hernesaaren asemakaavaan varatulla lumenvastaanottoaikaalla. Vuosaaressa on asemakaavassa osoitettu lumen merivastaanottoaika, jota ei ole toistaiseksi hyödynnetty. Vuosina 2019–2023 on hyödynnetty innovatiivisia keinoja ehkäisemään lumen seassa olevien roskien kulkeutuminen vastaanottoaikaan laiturin edustalta merelle ja rannoille. Hernesaaren lumenvastaanottoaika kykenee parhaimmillaan ottamaan vastaan jopa 60 000 kuormaa lunta talvea kohden, kuitenkin tyypillisimmin mereen on kaadettu noin 12 000 kuormaa lunta talvea kohden. Lumen merivastaanottoa on tapahtunut joka talvi. Lumen merivastaanottoaikaan aukioloa on ryhdytty rajoittamaan yöaikaisesti. Hernesaaren on valmisteilla uusi asemakaava.

Lumen merivastaanottoa on vähennetty Helsingissä 2000-luvun alussa merkittävästi, vähentäen lumen merivastaanottoaikoja seitsemästä (7) yhteen (1) vastaanottoaikaan. Helsingin tahtotila on luopua viimeisestäkin lumen merivastaanottoaikaan.

Tavoitetila

Helsingissä lumen merivastaanottoa käytetään runsaslumisina talvina varajärjestelynä erikseen sovituin periaattein. Varajärjestelyn käyttöperiaatteet on luotu selkeiksi ja läpinäkyviksi. Lumen roskaisuuden haitat ovat hallinnassa. Lumen merivastaanoton varajärjestelyä tarvitaan, runsaslumisina talvina tai runsaslumisten perättäisten päivien jälkeen, jolloin muut järjestelyt eivät riitä turvaamaan Helsingin toimintakyvyn ylläpitämistä.

5. Lumen innovatiiviset markkinat

Nykytila

Helsingissä on saatu aikaan uusia lumenhallintamahdollisuuksia innovaatiokumppanuuksien kautta. Hyvänä esimerkkinä on lumen sulatus- ja puhdistuslaitteiden kehitysyhteistyö markkinatoimijoiden kanssa. Helsingin lumenvastaanottoaikoille tuotua lunta ei hyödynnetä, ellei yksittäisiä kokeiluja lumen hyötykäytölle oteta huomioon.

Tavoitetila

Lumenhallintaa helpottaa kaupungin ja yksityisten toimijoiden yhdessä luomat kaupalliset markkinat, jossa yksityiset markkinat ottavat lunta vastaan ja joissain tapauksessa hyödyntävät lunta ja lumenhallinnan alueita uusiin käyttötarkoituksiin. Helsinki on vauhdittanut lumen- ja huuledenkäsittelyteknologian kehittymistä palvelemaan paremmin lumenhallinnan monipuolisia tarpeita ympäristönsuojelu ja ilmaston muutokseen sopeutuminen huomioiden.

Hankkeiden vaiheistus

Hankkeiden vaiheistus noudattaa pääasiassa yleistä hankkeiden vaiheistusta: esi- ja tarveselvitys - yleissuunnittelu - hankesuunnittelu - kaavoitusmuutokset - toteutussuunnittelu - toteutus - käyttöönotto - käyttö. Hankkeiden toteutus ja tulokset syntyvät kymmenen vuoden aikana vaiheistetusti.

Vuorovaikutus

Uusia vastaanottoaikoja suunnitellaan yhdessä asukkaiden ja kaupungin eri toimialojen kanssa.

09.10.2023

Asia/9

Toteutus ja seuranta

Hankekokonaisuutta ohjaa ja seuraa toimialajohtajan johtama ohjausryhmä. Hankekokonaisuuden toteutuksesta vastaa kaupunkiympäristön toimiala, josta on nimetty projektipäällikkö johtamaan hankekokonaisuutta.

Hankkeiden toteutuksen johtaminen, seuranta sekä resursointi suunnitellaan erikseen sekä hanke-, että kohdekohtaisesti.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Liite 1 - Lumitilatarpeen määrittely alueittain 30.3.2023
- 2 Liite 2 - Helsingin muuttuvat talvet 6-2022
- 3 Liite 3 - Strategiaa tukevat vaikutukset

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 02.10.2023 § 592

HEL 2023-001519 T 00 01 04 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

02.10.2023 Pöydälle

Asian aikana kuultavina olivat projektinjohtaja Tero Koppinen ja projektinjohtaja Erkki Sarvi. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö

09.10.2023

Asia/9

Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 30.05.2023 § 305

HEL 2023-001519 T 00 01 04 00

Eesitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle lumenhallinnan kehittämisen hankekokonaisuutta hyväksyttäväksi ja kehotti kaupunkiympäristön toimialaa ryhtymään hankekokonaisuuden toteuttamiseen. Toimialan tulee ottaa hankekokonaisuuden toteuttaminen huomioon vuosittain toimintasuunnitelman ja talousavioehdotuksen valmistelussa.

Lumenhallinnan kehittämisen hankekokonaisuus

Hankekokonaisuudella vastataan lumenhallinnan nykytilan tarpeisiin sekä ratkaistaan lisäksi tunnistettuja tulevaisuuden tarpeisiin liittyviä ongelmia.

Hankekokonaisuuden muodostavat vuosille 2023 - 2033 ajoittuvat seuraavat viisi hanketta:

1. Lumen maavastaanoton lisääminen
2. Lumen sulatuspaikkojen toteuttaminen
3. Lumen lähivarastoinnin mahdollistaminen
4. Lumen merivastaanoton periaatteet
5. Lumen innovatiiviset markkinat

Hankekokonaisuuden tavoitteet ja vaikutukset

Hankekokonaisuudella tavoitellaan merkittävää lumenvastaanottokapasiteetin nostamista, ja tällä parempaa talvihoidon laatua asukkaille ja talvihoidon kustannusten hillitsemistä. Lumenvastaanottokapasiteetin nostamiseksi on vuoteen 2033 mennessä seuraavat tavoitteet:

1. Lumen maalle läjittämisen vastaanottopaikkoja on käytettävissä yhteensä yhdeksän (9) kappaletta,
2. Lumen sulattamiseen ja puhdistamiseen tarkoitettuja vastaanottopaikkoja on käytettävissä yhteensä kaksikymmentäyksi (21) kappaletta,

3. Lumen lähivarastointia varten on varattu kaupunkitilaa ajokais-
toilta, pysäköintipaikoilta, aukioilta ja puistoista,
4. Lumen merivastaanoton varajärjestelyn käyttöperiaatteet on
määritetty olosuhteille, jossa nykyiset ja tulevat merivastaanoton
korvaavat ratkaisut eivät riitä lumenhallinnan tarpeille,
5. Uutta liiketoimintaa on muodostunut lumen hallintaan ja lumen
hyödyntämiseen liittyen.

Lumenvastaanottopaikoissa on estettävä haitta-aineiden ja mikromuovien päätyminen ympäristöön erityisesti arvokkaiden luontoalueiden läheisyydessä. Herttoniemen lumenvastaanottopaikan ympäristönsuojelutarpeiden selvittämisen jälkeen on ryhdyttävä pikaisiin toimiin haitta-vaikutusten lieventämiseksi, jotta Vanhankaupunginlahden luonnonsuojelualueelle tai lähiympäristöön ei päädy haitta-aineita ja roskaa lumen varastoinnista.

Hankekokonaisuudella turvataan kaupungin toimivuus talviaikaan sekä edistetään monia kaupunkistrategian tavoitteita, kuten "Kunnianhimoista ilmastovastuuta ja luonnonsuojelua" ja "Toimiva kaupunki" -teemojen tavoitteita.

Hankekokonaisuuden lisäksi on käynnissä erillinen "Talvihoidon laadun parantamisen toimenpideohjelma vuosille 2022-2032".

Käsittely

30.05.2023 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asian aikana kuultavina olivat projektinjohtaja Erkki Sarvi ja projektinjohtaja Tero Koppinen. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Vastaehdotus: Otso Kivekäs:

Esitysehdotukseen lisätään seuraava kappale: "Lumenvastaanottopaikoissa on estettävä haitta-aineiden ja mikromuovien päätyminen ympäristöön erityisesti arvokkaiden luontoalueiden läheisyydessä. Herttoniemen lumenvastaanottopaikan ympäristönsuojelutarpeiden selvittämisen jälkeen on ryhdyttävä pikaisiin toimiin haittavaikutusten lieventämiseksi, jotta Vanhankaupunginlahden luonnonsuojelualueelle tai lähiympäristöön ei päädy haitta-aineita ja roskaa lumen varastoinnista."

Kannattaja: Mia Haglund

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Otso Kivekkään vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

23.05.2023 Pöydälle

09.10.2023

Asia/9

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Tero Koppinen, projektinjohtaja, puhelin: 09 310 78342
tero.koppinen(a)hel.fi
Erkki Sarvi, projektinjohtaja, puhelin: 09 310 23137
erkki.sarvi(a)hel.fi